

SAKSBEHANDLER
Kristine Lehn
Elisabeth Nordling

VÅR REF.
26/03379-1

DERES REF.

VÅR DATO
27.08.2026

DERES DATO

postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Kråkeslottet på Skjåholmen - 307/18 m.fl. – Senja – Vedtak om midlertidig fredning

Vi viser til privat detaljregulering for Skjåholmen i Bøvær, GNR/BNR. 307/18, m.fl. (nord for Skaland) med nasjonal arealplan-id 5530_202403.

Etter kulturminneloven § 22 nr. 4 kan det fattes vedtak om midlertidig fredning i situasjoner der et planlagt tiltak vil true et kulturmiljø før en antatt høy kulturhistorisk verdi er tilstrekkelig kartlagt og vurdert. Et vedtak om midlertidig fredning gjelder inntil det blir opphevet eller erstattet av et endelig fredningsvedtak.

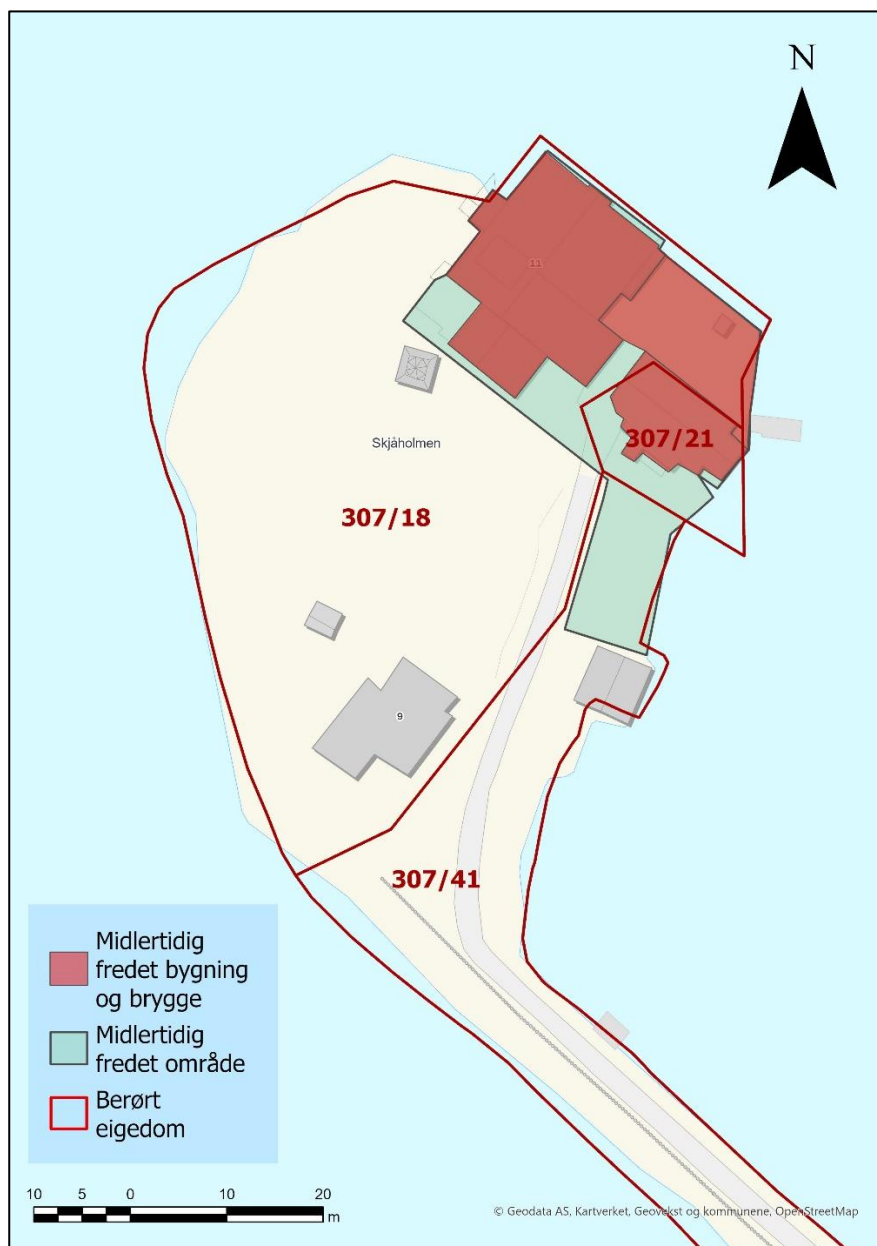
Riksantikvaren vedtar med dette at Kråkeslottet og deler av Skjåholmens uteområde, i Senja kommune fredes midlertidig med umiddelbar virkning.

Vedtak om midlertidig fredning

Med hjemmel i lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50 (kulturminneloven) § 22 nr. 4, jf. § 15 freder Riksantikvaren midlertidig Kråkeslottet på Skjåholmen med gnr./bnr. 307/18, 307/21 og 307/41, i Senja kommune.

Den midlertidige fredningen omfatter kulturminnet og området som er opplistet og avmerket på kartet nedenfor:

- Kråkeslottet inklusive bryggekonstruksjon og de to bevarte rommene fiskemottaket og saltbruket
- deler av uteområdet

Fredningen omfatter bygningens hovedkonstruksjon og eksteriør, og inkluderer: Konstruksjon og hovedelementer som fasade, materialbruk, overflater og overflatebehandling, samt bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk, ildsteder, pipeløp, detaljer som skilt og dekor, samt bryggeanlegg med tilhørende konstruksjoner.

Fredningen inkluderer også de to bevarte rommene fiskemottaket og saltbruket, med konstruksjon og hovedelementer som materialbruk, overflater og overflatebehandling, innvendige dører, gerikter, listverk, ildsteder, pipeløp, rørføringer og tekniske installasjoner knyttet til fiskebruk.

Avgrensningene av omfanget er gjort uten befaring. Det er tatt utgangspunkt i basiskart fra Geodata og fotografier.

Begrunnelse for vedtaket

Kråkeslottet på Skjåholmen i Bøvær ble oppført som fiskebruk ved begynnelsen av 1900-tallet. Kråkeslottet er et sjeldent bevart uttrykk for den fiskeribaserte næringsvirksomheten som preget samfunnsutviklingen i Nord-Norge. Kråkeslottet er den eneste gjenværende brygga av denne størrelsen og karakteren i Senja, og har derfor særlig verdi som representant for fiskebrukenes historiske betydning i området. Fiskebruket har gjennom lang tid vært et identitetsskapende element for befolkningen i regionen og lokalt. Bygningen har en markant plassering på Skjåholmen og framstår som et tydelig og miljøskapende landemerke i kystlandskapet. Sammen med holmen og det omkringliggende landskapet utgjør anlegget et kulturmiljø med høy opplevelsesverdi.

Kråkeslottet har også kulturhistorisk verdi gjennom sin senere bruk som kulturarena. Etter at den opprinnelige fiskerivirksomheten opphørte har Kråkeslottet blitt videreført som et sted for kunst- og kulturaktiviteter. Kråkeslottet og Skjåholmen har blitt brukt til blant annet konserter, festivaler, utstillinger og kunstneropphold. Denne kontinuiteten i bruk og de tilpasningene som har blitt gjort, viser hvordan kulturminner kan videreføres og tilføres nye funksjoner samtidig som vi bevarer kulturhistoriske verdier og identitet. Kråkeslottet har gått fra fiskebruk og foredlingsanlegg til kulturinstitusjon og kulturarena, og dokumenterer dermed flere historiske utviklingsfaser på samme sted.

Bygningen har videre håndverks- og byggeskikksmessige kvaliteter. Gjennom istandsetting og videreutvikling av anlegget er kulturminnets hovedkarakter bevart, samtidig som nye elementer er tilført på en måte som synliggjør ulike historiske lag. Anlegget framstår derfor som et særpreget eksempel på videreføring og gjenbruk av tradisjonell kystbebyggelse.

Kystens kulturmiljø er en av regjeringens bevaringsstrategier, og ble vedtatt av Klima- og miljødepartementet 14.02.2025. Kråkeslottet vurderes å falle inn under strategiens prioriteringer. Anlegget er også i samsvar med prioriteringene i Riksantikvarens fredningsstrategi, der kulturminner og kulturmiljøer knyttet til kystfiske og fiskerinæring framheves som temaer som er underrepresentert på fredningslisten.

Behov for nærmere kartlegging av verneverdi

Riksantikvaren mener det er behov for en nærmere vurdering av kulturminnets kulturhistoriske verdier, herunder anleggets betydning som del av kystkulturen, og

representativiteten anlegget har som fiskebruk og foredlingsanlegg knyttet til tørr- og saltfiskproduksjon i Senja og i Nord-Norge.

Videre vil kulturminnets betydning som kulturarena bli vurdert. Kråkeslottet representerer et særpreget eksempel på gjenbruk av et tidligere næringsanlegg til kulturformål, og anlegget viser flere viktige utviklingsfaser på samme sted. Det vil derfor også bli vurdert hvordan de ulike historiske lagene fortsatt kommer til uttrykk i bygningen og anlegget, og hvilke kulturhistoriske verdier disse gir.

Det vil i tillegg være relevant å vurdere kulturmiljøets helhetlige karakter og opplevelsesverdi, herunder sammenhengen mellom bygningen, holmen, strandsonen, naustmiljøene og den historiske bebyggelsen i Bøvær.

For kulturmiljøforvaltningen vil det være viktig å utrede videre bruk, også til nye formål, og vil legge til rette for at en eventuell endelig fredning utformes på en slik måte at anlegget kan bevares og videreutvikles gjennom aktiv bruk.

Trussel om riving

Riksantikvaren er kjent med at det gjennom en privat detaljreguleringsplan er foreslått å rive Kråkeslottet for å legge til rette for et reiselivs- og hotellprosjekt. Antikvariske myndigheter i Troms fylkeskommune har gjennom høringsinnspill til planprosessen framhevet viktigheten av å bevare Kråkeslottet. Slik planforslaget foreligger i dag er ikke fylkeskommunens innspill blitt tatt til følge.

Dersom Kråkeslottet rives før kulturmiljøets verneverdier er tilstrekkelig utredet og potensialet for gjenbruk er vurdert, er det fare for at kulturhistoriske verdier av nasjonal og regional verdi går tapt. Kråkeslottet er i dag ikke omfattet av et vern som hindrer riving. Når det nå foreligger et reguleringsforslag som legger opp til at eksisterende bebyggelse kan fjernes, mener Riksantikvaren det er nødvendig å sikre kulturminnet gjennom et vedtak om midlertidig fredning mens fredningsspørsmålet utredes. I denne utredningen vil vi legge vekt på å vurdere hvordan anlegget kan tas i bruk og eventuelt tilpasses nye funksjoner.

På bakgrunn av kulturminnets dokumenterte kulturhistoriske verdier og den aktuelle trusselen mot anlegget vurderer Riksantikvaren at vilkårene for å fatte vedtak om midlertidig fredning er til stede.

Riksantikvaren vil presisere at vi ikke motsetter oss et hotell- og reiselivsprosjekt på Skjåholmen. Derimot mener vi at bevaring av Kråkeslottet vil være forenlig med videre utvikling. En videreføring av Kråkeslottet som del av et framtidig reiselivsprosjekt vil kunne ivareta både kulturmiljøverdier og hensynet til bærekraftig ressursbruk og

sirkulærøkonomi, ved at eksisterende bygningsmasse gis ny bruk fremfor å erstattes av ny bebyggelse.

Dispensasjon

Vedtaket innebærer at det må søkes om dispensasjon fra kulturmiljømyndigheten til å sette i gang alle typer tiltak som går ut over vanlig vedlikehold og ordinær skjøtsel. Oppstår det tvil om hva som må anses som vanlig vedlikehold og ordinær skjøtsel skal kulturmiljøforvaltningen kontaktes.

Brudd på kulturminneloven kan medføre straff, jf. lovens § 27.

Riksantikvarens myndighet

Riksantikvaren har myndighet til å fatte vedtak om midlertidig fredning. Dette følger av forskrift om fastsetting av myndighet mv. etter kulturminneloven, § 3(4) første punktum, jf. § 4 og § 2(4) første punktum.

Klageadgang

Vedtaket kan klages på innen tre uker etter at dette brevet er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal stiles til Klima- og miljødepartementet, men sendes til Riksantikvaren.

Tinglysing

Det midlertidige fredningsvedtaket vil bli tinglyst av Riksantikvaren.

Hilsen

Hanna Geiran
riksantikvar

Kristine Lehn
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Mottakere:
Jørgen Jørgensen
Senja kommune

Kopi til:
Troms fylkeskommune